

دوره ششم تقنینیه

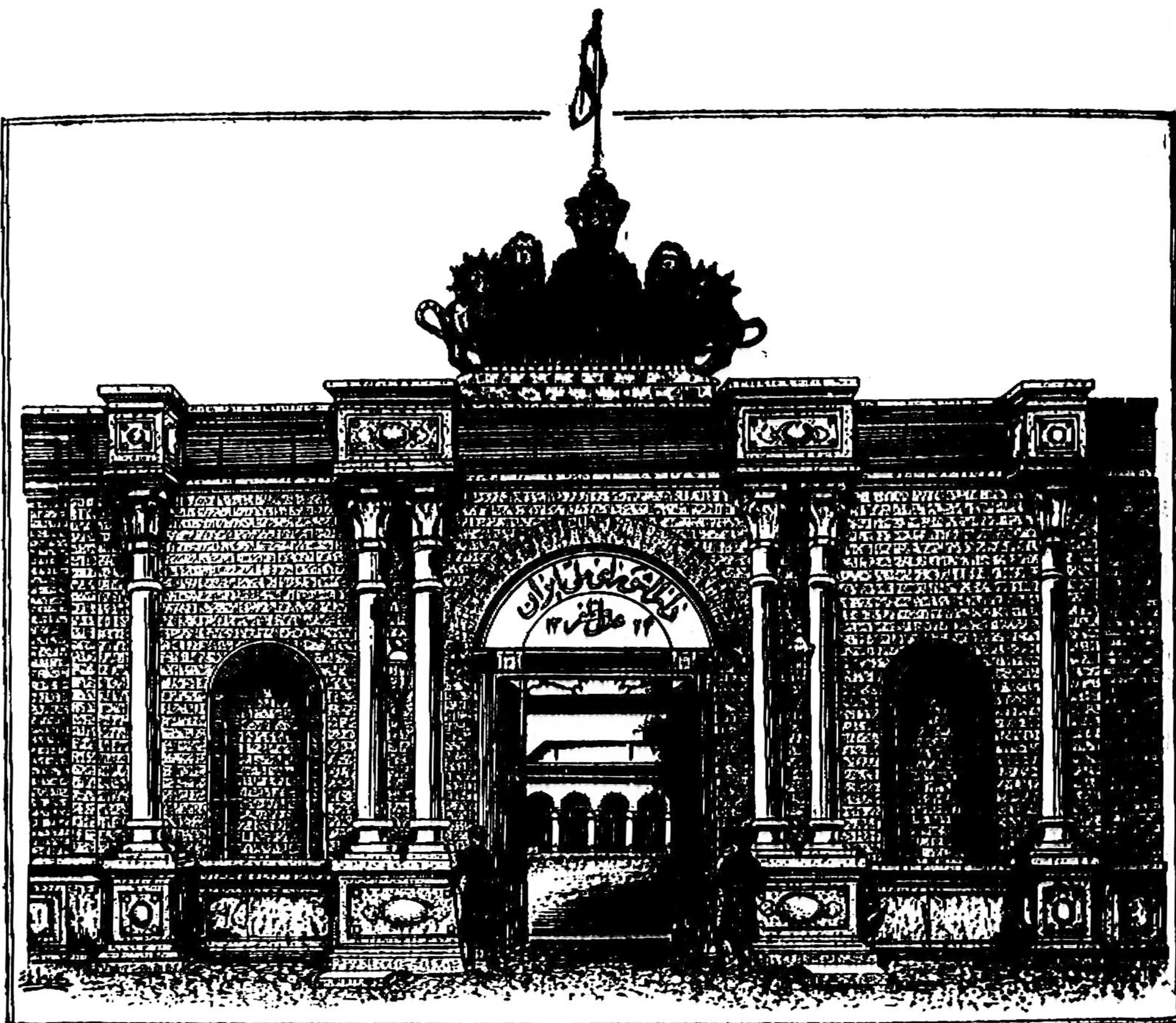
<p>جلسه ۲۵۹</p>	<p>مذاکرات مجلس</p>	<p>شماره ۲۲۴</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجمین ۱۴ تیر ماه ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ محرم ۱۳۴۷</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کتبه مذاکرات در يك شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمت اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمت يك شماره يك قراٹ</p>

فهرست مندرجات

ردیف	موضوع	از صفحه	الی صفحه
۱	مذاکره در اطراف لایحه دولت و اجامه به برقراری پست های امدیه غرب و تصویب آن	۱۶۸۲	۱۶۸۴
۲	قرات خبر کمیسیون بودجه راجع به ۱۱ قلم فهرست و تصویب ارقام آن	۱۶۸۵	۱۶۹۶
۳	مذاکرات در خصوص طلب سنگسریها و تصویب آن	۱۶۸۶	۱۶۹۸
۴	قانون اجازه پرداخت یکصد هزار تومان برای پانچمان سیرال خانه و اماکن گمرکی در سیرال غرب	۱۶۹۸	

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنج شنبه ۱۴ تیر ماه ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ محرم ۱۳۴۷

جلسه ۲۵۹

غائبین با اجازه جلسه قبل
آقایان: آبت الله زاده خراسانی - دکتر طاهری -
دولتشاهی - نگهبان - میر ممتاز - امیر ندمور کلای -
محمد نقی خان احمد - اسکندر خان مقدم - محمد هاشم

(مجلس سه ساعت قبل از ظهر
براست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس سه شنبه دوازدهم تیرماه
را آقای دولت شاهی قرائت نمودند)

میرزا افسر - آقا زاده سبزواری - میرزا هاشم آشتیانی
نفقه الاسلامی - لبقوانی - میرزا عبد الحسین کرمانی -
میرزا حسن خان ابراهیمی - مولوی -
غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان : اسدی - ذوالقدر - اعظمی - حیدری مکرری
میرزا محمد تقی طباطبائی - قوام شیرازی - مهدوی -
عباس میرزا - حاج حسن آقا ملک - جهانشاهی -
اسکندری - محمد ولی میرزا - فرشی - دکتر رفیع
امین - میرزا یوسف خان عدل - میرزا حسن خان
وثوق - حاج غلامحسین ملک

دبر آمده با اجازه جلسه قبل

آقای سلطان ابراهیم خان افخمی

دبر آمده مکان بی اجازه جلسه قبل

آقایان : کی استوان - عراقی - جلالی - امیر
حسین خان ابابخوان - مرعشی قلی خان بیات - مرآت
اسفندی باری - ملک مدنی - نوبخت - بهبهانی - میرزا
محمد تقی بهار - میرزا آبراهیم آشتیانی - آیت الله زاده
اصفهان - منتضد استرآبادی
رئیس - آقای دکتر رفیع

دکتر رفیع امین - بنده را در جلسه گذشته غایب
نوشته بودند بنده اجازه کتبی خواسته بودم خواهش
میکم اصلاح شود

رئیس - رسیدگی میشود. آقای بهبهانی
بهبهانی - بنده هم چون اجازه خواسته بودم بفرمائید
اصلاح شود.

رئیس - اصلاح میشود.

آقا سید یعقوب - بنده در صورت مجلس عرض داشتم
چرا ننوشتید ؟
رئیس بفرمائید.

آقا سید یعقوب - مخالفت بنده بآلایحه معارف از
دو جهت بود. یکی اینکه لایحه که دارای مواد
است آمده است مواد را برداشته اجزاء کرده
است یکی هم راجع به فوریت بود خواستم واقع را عرض
کنم که مطلب معلوم شود لکن آن چیزی که در

غریبی ایران در این اواخر بخود گرفته و از لحاظ
مسئولیت سیاسی و اقتصادی دولت را مکلف وعلاقه مند
به تأمین و تکمیل حوائج آنحدود ساخته است
لازم بدید خاطر محترم آقایان را بضرورت فوری ساختمان
سربازخانه هائی برای استقرار ساخلوهای نظامی و پستهای
امنیه در سرحد غرب و هم چنین بنای اماکن گمرکی
همان حدود متوجه ساخته و بموجب ماده واحده ذیل
در مقام تحصیل یکصد هزار تومان اعتبار برآید و تصویب
آرا از مجلس مقدس استدعا نماید.

ماده واحده - مجلس شورای ملی اعتباری بمبلغ یکصد هزار
تومان از محل عوائد تعهد نشده ۱۳۰۷ برای ساختمان
سربازخانه و پست امنیه و اماکن گمرکی در سرحد
غرب تصویب و به وزارت مالیه اجازه پراخت میدهد
رئیس الوزراء.

رئیس - فوریتش تقاضا شده است ؟

وزیر مالیه - بلی

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - موافقم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس - آقای رفیع

رفیع موافقم.

رئیس - آقای عمادی

عمادی - موافقم

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده موافقم

رئیس - مخالفی ندارد ؟

فیروز آبادی - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید.

فیروز آبادی - مخالفت بنده با فوریت این لایحه
است والا خیلی تشکر میکنم که انشاء الله - يك وقتی
بشود که سرحدات ما کاملاً از همه حیث محفوظ بشود
بعقیده بنده خرج این سرحداتی که الان در دست ما

است زیاده از این مبلغ است تا بعد انشاء الله پولمان
زیاد شود اما با فوریتش مخالفم زیرا بنده بکنتفر که
نازه صبح آمدم و از هیچ جا خبر ندارم چطور باشوم
رای بدم به صد هزار تومان بجهت ساختن قلاع سرحدی
این برخلاف وظیفه بنده است. خواهش میکنم فوریت
این را کنار بگذارید برود به کمیسیون در آنجا رسیدگی
بشود بعد رای بدهید والا بدون اطلاع باشوم رأی
بدهیم به صد هزار تومان بنده این را آنقدرها پسندیده
نمیدانم.

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - با توضیحاتی که آقای وزیر دادند تصور
میکم آقا هم اگر يك قدری با اهمیت موضوع دقت
بفرمایند تصدیق میکنند که فوریت لازم دارد. بیشتر
قضایائی که دارای اهمیت است در هیئت دولت کاملاً
نحت مطالعه می آید و تا نهایت درجه لزوم نداشته باشد
دولت هم نمی آید فوریت آن را از مجلس بخواهد...

فیروز آبادی - پس وجود مجلس برای چیست ؟

یاسائی - شما هم مملکت است نظریات خودتان را در
اول ماده که مطرح میشود بعد از تصویب فوریت بفرمائید
که فلان قلمه در فلانجا لازم است یا نیست اینها يك
نظر مخالفی است...

فیروز آبادی - نمیدانیم کجاست ؟

یاسائی - بالاخره باید قانون گمرکات را مطالعه
کنید نقشه را بگذارید جلو. سرحدات غرب را ببینید کجا است.
سرحدات خلیج فارس و اهمیت آنرا در نظر بگیرید و
آنوقت بفرمائید.

فیروز آبادی - پس مهلت بدهید

یاسائی - خبر اینها را هم باید قبلاً مدرسه رفت
ودرس خواند

رئیس - رأی میکنیم به فوریت این لایحه آقابانیکه
تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده مطرح است.

(لایحه مزبوره بمضمون ذیل قرائت شد)

ساحت محترم مجلس شورای ملی. با جلب توجه
آقایان نمایندگان محترم به موقعیت خواصی که حدود

آقای رفیع

رفیع - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - آقای دشتی

دشتی - موافقم

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - موافقم

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - موافقم

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - عرض کنم البته بنده با این اقدامات نه تنها موافقم بلکه حقیقتاً تقدیس میکنم لکن منظور بنده این بود که شنیدم لایحه این طور بود که راجع به سرحدات غرب این اقدامات را میکنند و بعقیده بنده اهمیت سرحدات خلیج فارس بیشتر از سرحدات غرب است و میبایستی از امروز به بعد بر خلاف گذشته که نسبت به خلیج فارس بی اعتنائی شده دولت نسبت بانجا بیش از تمام نقاط مملکت اهمیت بدهد. و بنده خواستم عرض کنم اگر چنانچه دولت برای خلیج فارس و سرحدات خلیج هم در نظر گرفته که آنجا هم احداث بناهایی برای جلوگیری از قاچاق و غیره بکنند البته بنده بیشتر موافقم و اگر آن را موکول داشته اند به بعد بنده کمتر موافق هستم خواستم حضرت والا توضیحاتی بدهند که اسباب اطمینان خاطر بنده بشود.

وزیر مالیه - نمی میکنم که در دادن رأی موافق آقای کازرونی با نهایت اطمینان قلب کاملاً موافق باشند برای اینکه راجع به خلیج فارس این البته سیاست عمومی است وقتی بنا شد سرحدات بهر وسیله هست تا مبنی بشود خلیج فارس یکی از آن قسمت هائی است که مهم ترین نقاط است ولی هر کجا يك مقتضیائی دارد چندی قبل از مجلس يك اعتباری خواستیم برای خرید کشتی و الان هم این

- ۴ -

پادشاهی - حاج علی اکبر امین - حاج میرزا حبیب الله امین - نظام مافی - فهیمی - زوار - عدل - کازرونی - مهربان خان ساکنینان - بنی سلیمان - امامی خوئی - حقوبس - ملک آرائی - دکتر رفیع امین - حاج شیخ عبد الرحمن صالحی - غلامحسین میرزا مسعود - مخالف - آقای فیروز آبادی

رئیس - عده حاضر ۸۰ باصحت و هشت رای تصویب شد چند فقره پیشنهاد راجع بدستور رسیده است قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای افشار

پیشنهاد میکنم لایحه مربوط به وکیل کلدانیها مقدم بر دستور باشد

پیشنهاد آقای بیات

متمنی است لایحه راجع به حقوق چند نفر مستخدمین و وراث ضعیف آنها امروز در دستور گذارده شود

پیشنهاد آقای ملک مدنی

پیشنهاد میکنم اصلاح قانون مجزی در درجه اول جزء دستور شود

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

پیشنهاد میکنم لایحه اصلاح قانون سجل احوال در اول جزء دستور گذارده شود

پیشنهاد آقای رفیع -

پیشنهاد میکنم که خبر کمیسیون فوائد عامه راجع به جنگلها جزء دستور شود

پیشنهاد آقای فیروز آبادی

بنده پیشنهاد میکنم که لایحه خط آهن بین محرمه و عبادان قبلاً جزء دستور امروز گذارده شود

رئیس - آقای افشار

افشار - در دو جلسه قبل بر حسب پیشنهاد آقای دادگر لایحه مربوط به وکیل کلدانیها قرار شد مطرح شود بعد در اثر مخالف يك نفر از آقایان نمایندگان معین شد که باشد در خارج يك مطالعاتی در اطراف

این لایحه بشود. بنده اصولاً معتقدم که اگر در موقعی که قانون اساسی را تدوین میکردند بنده بودم و وجود منشاء اثری بود در تدوین قانون اینطور سعی میکردم که این روح تقویت بشود که اقلیت مذهبی با اکثریت جامعه ایرانی فرقی نداشته باشد یعنی بالاخره تمام افراد ایرانی و تبعه ایرانی رأی بدهند ولی مادام که در قانون اساسی این پیش بینی نشده است و به امنیت مذهبی حق انتخاب نماینده داده اند عده کلدانیان این مملکت از سایر افرادی که دارای این حق هستند در این مملکت کمتر نیست چون نژاداً و لساناً و اخلاقاً و مذهباً بابك قسمت زیاد ارامنه اختلاف دارند ولی اکثریتشان در این مملکت بالغ بر هشتاد هزار نفر میشود در این صورت بنده دلیلی نمی بینم در صورتیکه در قانون اساسی حق انتخاب برای ملل متنوعه پیش بینی شده است این عده از حقوق مدنی و اجتماعی محروم یا ممنوع باشند. البته يك ممنوعیت با محرومیت مجلس شورای ملی وقت برای اینها قائل نشده است ولی ترتیب طوری شده است که از حقوق اینها دیگران استفاده کرده اند بناء علیه عقیده ام این است برای اینکه این عده کاملاً علاقه مند به مملکت و وطن و دولت و ملت ایران باشند مجلس شورای ملی موافقت بکند که آقایان کلدانیان ازین حق مشروع خودشان استفاده بکنند

رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - در ماهیت مسئله پس از آنکه مطلب مطرح شد و مجلس شورای ملی اجازه داد مطرح شود بنده هم عقیده خودم را عرض میکنم الان فقط صحبت در این است که مطرح بشود و جزو دستور بشود بانه (و بنده گمان میکنم که آقایان نمایندگان اکثریت شان موافق با این مسئله هستند ولی يك لوايح مهم تري هست که باید آنها مطرح شود. يك دسته از نمایندگان محترم نشسته اند در این مجلس و صلاحیت مملکت را بر آن ترتیبی که لازم است خودشان تشخیص میدهند و قانون می گذرانند و تمام ملت مجبور هستند که اطاعت کنند از آن قانون و هیچ لازم نیست که ما يك مقدار زیادی

از لواج مهم را بگذاریم و برویم سر يك لایحه كه يك دسته از آقایان باید نمایند داشته باشند كنان میكنم خود آقا هم اگر حساب كنند با بنده موافقت خواهند كرد كه ده دوازده جلسه بیشتر از عمر این مجلس باقی مانده و اگر بخواهیم تمام این لواج را بگذرانیم وقت را هم كم می آوریم و باید بجای تعطیل مان هم كار كنیم خوب است موافقت بفرمایند لواج راجع بمیزی و سجل احوال و جنگل ها كه تمام برای حیات و مهات است بگذرد بعد اگر وقت باقی ماند آنوقت این را مطرح كنیم و بنده مخالفت خودم را اظهار می كنم و آقا هم موافقت خودشان را میگویند و مجلس شورای ملی هم رای خواهد داد این است كه بنده استدعا میكنم موافقت بفرمایند كه امروز جزو دستور نشود.

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای افشار آقابانی كه موافقت قیام فرمایند

(دوسه نفر قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای بیات

مرضی قلی خان بیات - این لایحه را كه بنده پیشنهاد كردم نظر بنده بدوسه نفری است كه حقیقه از مستخدمین دولت هستند و چه خودشان و چه ورثه شان از كار افتاده اند و برای اعاشه شان محتاجند همین طور ورثه مرحوم آقا سید جمال الدین كه يك شهریه برایشان پیشنهاد شده است و خیلی هم لازم است و البته اگر چند قلمی هست كه آقایان نظری نسبت بان دارند كه میل نداشته باشند رای بدهند آن قسمت ها را ممكن است تجزیه كنند و رای ندهند هیچ اشكالی ندارد ولی يك قسمت هائی است كه حقیقه اسباب زحمت بكمده عائله های اشخاصی هست كه خیلی محتاج و مستحق هستند و از مستخدمین دولت بوده اند از این جهت بنده پیشنهاد كردم این لایحه جزو دستور شود و تكلیفش معین شود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - این فرمایشی كه آقای بیات فرمودند

سال و ضبط ۳۱۹ تومان مستمری ورثه آمرحوم
۳ - بر قراری ماهی ۶ تومان شهریه در باره میرزا ابو القاسم اقتداری عضو سابق نواقل عراق
۴ - بر قراری ماهی ۷ تومان و پنجقران شهریه دربار و رثه مرحوم محمد ابراهیم بيك فعلي
۶ - بر قراری ماهی ۵۰ تومان شهریه دربار آقامیرزا لطف علی صدر الافاضل

۷ - بر قراری ۳۰ تومان شهریه باالتساوی در حق وراث مرحوم عنایت الله خان رئیس سابق كمرک قره نيه .

۸ - بر قراری ماهی ۱۸۰ تومان بعنوان خرج تحصیل در باره سه نفر اولاد دكتر اسمعیل خان مرزبان و ضبط دویست تومان شهریه مشار الیه

۹ - بر قراری ماهی ۱۰ تومان شهریه در باره همشیره وراث فرد جعفر خان مقتول مستخدم كمرک

۱۰ - بر قراری ماهی ۲۰ تومان شهریه درباره مریم خانم عیال مرحوم سید جمال الدین واعظ

۱۱ - بر قراری ماهی ۵۰۰ تومان شهریه درباره ابوالفتح میرزای سالار الدوله مادام كه در طهران متوقف خواهد بود از محل اعتبار دولت

رئیس - این جا پیشنهاد شده است تفكیکاً رأی گرفته شود همینطور هم هست بهر يك از اقلام جداگانه رأی گرفته میشود (نمایندگان - صحیح است) آقای خطیبی پیشنهاد کرده اند قلم بقلم رای گرفته شود . خواستم عرض كنم كه همینطور هم هست .

وزیر مالیه - بنده تقاضا میكنم قسمت یازدهم لایحه چون فعلا مورد ندارد خارج شود

رئیس - قسمت یازدهم حذف میشود .

آقای روحی -

روحی - بنده مكرر از اول كه خدمت نمایندگی و افتخار همکاری آقایان را داشتم با طرز شهریه دادن مخالف بودم و عقیده داشتم كه شهریه اصلاً پرداختنش در مملكت جز ایجاد روح تنبلی و كشتن سعی و عمل

هیچ نتیجه دیگری ندارد . این بدبختیهائی كه امروزه دامن گیر ما شده است بیشترش از شهریه و مستمریانی است كه از عهد محمد شاه شروع و متداول شده است خانواده هائی كه ممكن بود فلاحت كنند و كارهای بزرگ بكنند و صاحب ثروت بشوند برای يك مقدار مستمری كه برای آنها معین شده است همینطور عاقل و باطل و مهمل و تنبل مانده اند . شهریه و مستمری اساساً روح كار و روح ازدیاد ثروت را بهر صیغه و بهر قدر كه باشد از بین میبرد مجلس شورای ملی ودوات نباید این روح را تقویت كنند . در ابتدای مشروطیت مجلس اول ملاحظه كنید چقدر شهریه و مستمری را از بین برد يك مرتبه قلم زد جنسی را بكلی حذف كرد . آنها آن اقدامات را كردند بعد رفته رفته مشروطیت ما بك صورت غربی بخودش گرفت . همان رتیبائی كه قدیم داشتیم شروع كردیم الان مقایسه كنید آن مقداری كه مجلس شورای ملی اول حذف کرده است با آنچه این چند مجلس علاوه كردند می بینید سه برابر حقیقه علاوه شده است این اصلاً مخالف با روح مشروطیت است مشروطیت در مملكت باید ایجاد كار بكنند برای جامعه و مردم را باید مجبور كند كه عموماً كار كنند و در اثر سعی و عمل نان بخورند این اصل بدی است این اصل اصل تنبلی است اصلی كاری است و این اصل اصلی است كه وقتی شهریه و مستمری معمول شد دیگر کسی پی كار زود و حال آنكه بشر قادر است برای همه نوع كار و همه قسم ایجاد استفاده اما حالا كه بعضی از آقایان اشفاق و زحمت و رأفت دارند و میل دارند شهریه درباره يك اشخاصی بر قرار كنند بنده عقیده دارم كه هم دولت و هم مجلس و هم سایرین يك كار دیگری بكنند و آن این است كه سرمایه بدهندگان آدمی كه میخواهند شهریه یا مستمری در باره اش بر قرار كنند . این آدمی كه ماهی شش تومان میخواهند بهش بدهند ششصد تومان بكدفعه بدهند باو قرار بگذارند كه در مدت بیست سال سرمایه را استهلاکاً از قرار سالی سی تومان بدهند این بهتر است تا اصل مفت خوری را بهش یاد بدهیم كه مقید

از لواج مهم را بگذاریم و برویم سر يك لایحه كه يك دسته از آقایان باید نمایند داشته باشند كان میكنم خود آقایان اگر حساب کنند با بنده موافقت خواهند کرد كه ده دوازده جلسه بیشتر از عمر این مجلس باقی مانده و اگر بخواهیم تمام این لواج را بگذاریم وقت را هم كم می آوریم و باید بجای تعطیل مان هم كار كنیم خوب است موافقت بفرمایند لواج راجع بمیزی و سجل احوال و جنگل ها كه تمام برای حیات و میات است بگذرد بعد اگر وقت باقی ماند آنوقت این را مطرح كنیم و بنده مخالفت خودم را اظهار می كنم و آقایان موافقت خودشان را میگویند و مجلس شورای ملی هم رای خواهد داد این است كه بنده استدعا میكنم موافقت بفرمایند كه امروز جزو دستور نشود.

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای افشار آقایی كه موافقت قیام فرمایند

(دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای بیات

مرضی قلی خان بیات - این لایحه را كه بنده پیشنهاد كردم نظر بنده بدو سه نفری است كه حقیقه از مستخدمین دولت هستند و چه خودشان و چه ورثه شان از كار افتاده اند و برای اعاشه شان محتاجند همین طور ورثه مرحوم آقا سید جمال الدین كه يك شهریه برایشان پیشنهاد شده است و خیلی هم لازم است و البته اگر چند قلمی هست كه آقایان نظری نسبت بان دارند كه میل نداشته باشند رای بدهند آن قسمت ها را ممكن است تجزیه كنند و رای ندهند هیچ اشكالی ندارد ولی يك قسمت هائی است كه حقیقه اسباب زحمت بكمده عائله های اشخاصی هست كه خیلی محتاج و مستحق هستند و از مستخدمین دولت بوده اند از این جهت بنده پیشنهاد كردم این لایحه جزو دستور شود و تكلیفش معین شود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - این فرمایشی كه آقای بیات فرمودند

خوبست كه خودشان عضو کمیسیون بوده اند این لایحه کمیسیون بوده قدیم تنظیم کرده و الان هم ممكن است ما در موقع آنفس این را مورد شور و نظر قرار بدهیم و آن قلمی كه محل اشكال است آن را آقایان خبر چیز بكنند بعد بقیه را بیاورند بمجلس و به جهت مجلس را تعطیل نكنند

بیات - همین جا این كار را بكنند

آقا سید یعقوب - این جا نمیشود وقتی كه مطرح شد بنده چه اطمینان دارم آن قلمی كه مورد نظر بنده است طرف قبول واقع نشود بنا بر این این لایحه غلط است و دلیل بر غلط بودنش این است كه ما آمده ایم و در جزو آن نوشته ایم ماهی پانصد تومان از اعتبار دولت داده شود بيك شخصی در صورتيكه اعتبار دولت در این مجلس سه قلم معین شد چطور ما میتوانیم از این اعتبار شهریه بدهیم؟ این قسمت را درست كنید و بنده با سایر آنها موافقت دارم ولی اینرا آقایان خبر تشریف ببرند بیرون درست كنند

رئیس رأی میگیریم آقایانی كه پیشنهاد آقای بیات را تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس تصویب شد. ماده واحده قرائت میشود

(این قسم قرائت شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد ۱۱ فقره مخارج تحصیل و شهریه های اشخاص ذیل را كه مبلغ ماهیانه آن بالغ بر هشتصد و نود و سه تومان و پنجقران بر طبق راپرتهای جداگانه كه از طرف کمیسیون بودجه پارلمانی بمجلس داده و از تاربخي كه در راپورتهای مذکور قید شده پرداخت نماید.

۱ - برقراری ماهی ۱۵ تومان شهریه در باره حاجی

علی قلی شتردار اردبیلی و ضبط سالی ۱۸۰ تومان مستمری مشار الیه

۲ - برقراری ماهی ۲۰ تومان برای خرج تحصیل

محمد رضا میرزا ولد مرحوم علاء السلطان در مدت سه

سال و ضبط ۳۱۹ تومان مستمری ورثه آخرحوم
۳ - برقراری ماهی ۶ تومان شهریه در باره میرزا ابو القاسم اقتداری عضو سابق نوافل عراق

۴ - برقراری ماهی ۷ تومان و پنجقران شهریه در باره ورثه مرحوم محمد ابراهیم بيك فعلی

۶ - برقراری ماهی ۵۰ تومان شهریه در باره آقامیرزا لطف علی صدر الافاضل

۷ - برقراری ۳۰ تومان شهریه بالتساوی در حق وراثت مرحوم عنایت الله خان رئیس سابق كمرك قره تپه.

۸ - برقراری ماهی ۱۸۰ تومان بعنوان خرج تحصیل در باره سه نفر اولاد دكتر اسمعیل خان مرزبان و ضبط دوپست تومان شهریه مشار الیه

۹ - برقراری ماهی ۱۰ تومان شهریه در باره همشیره وراثت فرد جعفر خان مقتول مستخدم كمرك

۱۰ - برقراری ماهی ۲۰ تومان شهریه در باره مریم خانم عیال مرحوم سید جمال الدین واعظ

۱۱ - برقراری ماهی ۵۰۰ تومان شهریه در باره ابوالفتح میرزای سالار الدوله مادام كه در طهران متوقف خواهد بود از محل اعتبار دولت

رئیس - این جا پیشنهاد شده است تفكیکاً رأی گرفته شود همینطور هم هست بهر يك از اقلام جداگانه رأی گرفته میشود (نماینده كان - صحیح است) آقای خطیبی پیشنهاد کرده اند قلم بقلم رای گرفته شود. خواستم عرض كنم كه همینطور هم هست.

وزیر مالیه - بنده تقاضا میکنم قسمت بازدهم لایحه چون فعلا مورد ندارد خارج شود

رئیس - قسمت بازدهم حذف میشود.

آقای روحی -

روحی - بنده مكرر از اول كه خدمت نمایندگی و افتخار همكاری آقایان را داشتم با طرز شهریه دادن مخالف بودم و عقیده داشتم كه شهریه اصلاً پرداختنش در مملكت جز ایجاد روح تنبلی و كشتن سعی و عمل

هیچ نتیجه دیگری ندارد. این بدبختیهائی كه امروزه دامن گیر ما شده است بیشترین از شهریه و مستمریانی است كه از عهد محمد شاه شروع و متداول شده است خانواده هائی كه ممكن بود فلاحت كنند و كارهای بزرگ بكنند و صاحب ثروت بشوند برای يك مقدار مستمری كه برای آنها معین شده است همینطور عاقل و باطل و مهمل و تنبل مانده اند. شهریه و مستمری اساساً روح كار و روح ازدیاد ثروت را بهر صیغه و بهر قدر كه باشد از بین میبرد مجلس شورای ملی و دولت نباید این روح را تقویت كنند. در ابتدای مشروطیت مجلس اول ملاحظه كنید چقدر شهریه و مستمری را از بین برد يك مرتبه قلم زد جنسی را بكلی حذف كرد. آنها آن اقدامات را كردند بعد رفته رفته مشروطیت مایك صورت غربی بخودش گرفت. همان زنبیدی كه قدیم داشتیم شروع كردیم الان مقایسه كنید آن مقداری كه مجلس شورای ملی اول حذف کرده است با آنچه این چند مجلس علاوه كردند می بینید سه برابر حقیقه علاوه شده است این اصلاً مخالف با روح مشروطیت است مشروطیت در مملكت باید ایجاد كار بكنند برای جامعه و مردم را باید مجبور كنند كه عموماً كار كنند و در اثر سعی و عمل نان بخورند این اصل بدی است این اصل اصل تنبلی است اصلی كاری است و این اصل اصلی است كه وقتی شهریه و مستمری معمول شد دیگر کسی پی كار زود و حال آنكه بشر قادر است برای همه نوع كار و همه قسم ایجاد استفاده اما حالا كه بعضی از آقایان اشفاق و زحمت و رأفت دارند و میل دارند شهریه در باره يك اشخاصی برقرار كنند بنده عقیده دارم كه هم دولت و هم مجلس و هم سایرین يك كار دیگری بكنند و آن این است كه سرمایه بدهند بان آدمی كه میخواهند شهریه با مستمری در باره اش برقرار كنند. این آدمی كه ماهی شش تومان میخواهند بهش بدهند ششصد تومان بكدفعه بدهند یا بقرار بگذارند كه در مدت بیست سال سرمایه را استهلاکاً از قرار سالی سی تومان بدهند بهتر است تا اصل مفت خوری را بهش یاد بدهیم كه مقید

باشد آخر هر ماه بپاید بوارت مالیه بگوید که آقا دوازدهم تصویب شده ؟ شهریه و حقوق تصویب شده ؟ من چقدر میرسد ؟ این خوب تربیتی نیست پول مفت بکسی نباید داد . آقای وزیر مالیه که اینجا اشرف دارند بنده عرض میکنم هر تربیتی که میخواهند معین کنند هر کدام يك مالقی بدهند شصت تومان ، هزار تومان دوهزار تومان ، بعد ده ساله بیست ساله استهلاکاً سرمایه را پس بگیرند تا ملکیت رو برقی برود و اصل سهمی و عمل در ملکیت ایجاد شود و مردم هم بکار بیفتند و الا مفت و مجانی بدهید بچه دلیل ؟ این پول را کی میدهد و بچه اشخاص باید داده شود ؟ اگر شما میخواهید کذا زیاد کنید در این ملکیت کذا و فقیر زیاد است بپایید و يك لایحه تنظیم کنید ما هم موافقت می کنیم و با کمال اقتضای رأی میدهم که این کداهارا اداره کنند والا از چه نقطه نقطه نظر باید باینها پول داد ..... عدل -- يك مشت وارث مانده اند با بچه چیزی هم ندارند

روحی - خوب يك لایحه بیاورید برای این کار . اگر بچه دارند و بد بخت هستند از این ها خیلی زیادند و منحصر نیستند يك شب بروید در بازار مرغی ها به بینید هزاران بچه بی پدر شبها را بغل سك ها میخواهند اگر میخواهید رحم کنید بآنها رحم کنید و الا میدانید این پول را بچه اشخاص میدهند و با چه زحمت آن را تحصیل میکنند ؟ آنوقت نمیشود این پول را يك مرتبه بعنوان شهریه فلانقدر داد بفلان آقا در هر حال امیدوارم از این به بعد دولت لایحه شهریه بیاورد بمجلس این يك قسمت از عقاید کلی بنده بود در باره اصل شهریه دادن و در خانه هم از شخص آقای وزیر مالیه تشکر میکنم که تمام وزارت خاها ابلاغ کرده اند که در سال جاری بهیچ وسیله محل برای پرداخت شهریه نیست و تقاضای شهریه نشود و بنده از این عمل آقای وزیر مالیه حقیقه تشکر می کنم و اما راجع باین لایحه این لایحه بقدری بد تنظیم

مستمری نیست . يك عده بد بخت و بیچاره هستند بفرومایش آقای دکتر سنك که میگویند مادر عزابت الله خان هفتاد ساله بیچاره را چه کاری را بش نهیه کنند ؟ سرمایه هم بهش بدهند این زن چه کار میتواند بکند ؟

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - يك قدری باید دقیق شد و مبده پیدایش دادن مستمری را پیدا کرد البته همه آقایان می دانند پیدایش مستمری و شهریه از زمان استبداد بوده است . در زمان استبداد علت دادن آن مستمری چه بوده است ؟ مثل حالا مفت خوری و از روی ارفق میدادند یا خبر ؟ مستخدمین دولتی در زمان استبداد حقوق انتظار خدمت نداشتند و البته باید منتظر خدمت باشند این بود که حکومت وقت يك مستمری برای معاش آنها در نظر می گرفت . این مربوط بود بزمان استبداد و بمنزله حقوق انتظار خدمت بود . البته يك استثنائی هم داشته است يك نفر مثلاً از علما بود زویج شرع می کرد و مردم را هدایت و دلالت می کرد يك مختصر معافیتی باو میدادند با يك شهریه و مستمری بهش میدادند آنهم از روی يك نظریه که البته آن نظریه بجای خودش مقدس بوده است ولی حالا چطور شده است ؟ عقیده ام این است که فقط و فقط يك اشخاصی يك دوستانی يك رفقای پیدای می کنند که برای آنها اینسکار را می کنند بنده تصدیق می کنم که بعضی از اینها حقیقه مستحق هستند ولی آقایان خوب است يك قدری هم دقت کنند و تصدیق فرمایند که صاحبان پول از آنها حقیقه مستحق تر هستند من خجالت میکشم که بگویم این پولها را چه اشخاصی میدهند شما اگر می خواهید بدانید این پولها را چه کسانی میدهند يك قدری بروید در ملکیت و مخصوصاً در سرحدات جنوبی و سواحل آنوقت به بینید زلدکانی مردم چطور است و از چه قرار است مردم . همان مردمی که دسترنجشان عاید خزانه دولت میشود یا ماهی سه تومان زندگی میکنند ؟ چه عرض کنم آقا اینها هم که شهریه بگیرند ایرانی هستند و مثل

آنها هستند همانطور که آقای روحی گفتند ما نباید اصول نمایی با هر عنوانی که شاید شایسته نباشد عرض کنم در این ملکیت ایجاد کنیم ما می خواهیم بفهمیم که وظیفه ما در این مجلس چه چیز است . می خواهیم به بینیم از روی اشفق و محبت و مهربانی حق داریم و جوهی را که از مردم بجهت حفظ حیات جامعه و مخارج عمومی ملکیت میگیریم باشخص بدهیم یا نه ؟ يك همچو وظیفه داریم و میتوانیم چنین کاری را بکنیم یا نمیتوانیم ؟ خبر بعقیده بنده ما نمی توانیم چنین کاری را بکنیم ما باید در این مجلس نظارت کنیم و به بینیم پولی که از این مردم بیچاره گرفته میشود زیادتی ندارد علاوه گرفته نمیشود و جاهائی که باید خرج بشود میشود یا نه ؟ و اما فلانکس فقیر است و فلانکس ضعیف است با يك کسی میخواهد برود اروپا تحصیل کند بنده عرض میکنم بیایید چند نفر از اطفال مردمان صحرا کرد بد بخت را را بگیرد الف و با فارسی یادشان بدهید و آخر آنها هم ایرانی هستند آنها هم مالیات میدهند عرض میکنم که بنده همیشه اوقات انتظار این را داشتم که این اقلام شهریه و مستمری بکلی از بودجه عمومی ملکیتی حذف شود و این مسئله مکرر در مکرر تذکر داده شده است . . . .

جلائی - چرا قبل از انتخاب شدن نان این فرمایش را نمی کردید ؟

کازرونی - به آقا عرض میکنم به شهادت آقایانیکه از دوره چهارم به اینطرف در مجلس هستند بنده همیشه مخالف شهریه بوده ام جنباعالی عصبانی نشوید که من میگویم پول مردم را به مفت ندهید . اگر جنباعالی دلنان به حال مردم میسوزد از کیسه فتوتان مرحت کنید اشخاصی که طرفدار اینها هستند سه نفرشان هر کدام سیصد تومان که نهصد تومان میشود به آنها التفات کنند ولی بخشش از مال مردم مستحسن نیست به عقیده بنده بخشش در این مورد مستحسن تر است و در اینجا است که باید بخیل کرد .

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - آقای کازرونی يك فرمایشانی فرمودند و بنده خواستم به ایشای سابقه بدم که اگر ایشان به اقلام بودجه شهریه ها که تقریباً معادل هفتصد هزار تومان است مراجعه فرمایند ملاحظه خواهند فرمود که قسمت مهمش در زمان مشروطیت برقرار شده است و به عقیده بنده يك قسمت هائی هم برحق بوده است و بایستی برقرار شود زیرا مردمیکه در مقابل انجام وظیفه میبایستند یا کشته میشوند نمیشود در باره ورثه آنها اتفاقی نکرد ولی يك قسمتهائی هم بود که شاید هیچ صلاحیت نداشته است و در موقعیکه بودجه مملکتی مطرح بود راجع به آنها آقای کازرونی با اینکه سابقه هم داشتند هیچ اظهاری فرمودند و اینجا راجع به يك شهریه هائی که شاید هفت هشت تومان است مخالفت مفرمایند و بنده میخواهم عرض کنم که تصویب این شهریه ها یکی از کارهای خوب مجلس است. مثلاً عنایت الله خان رئیس کمرک در نتیجه انجام خدمت کشته شده است و از هر نظر که حساب کنیم باید نسبت به عائله او کمک کرد و عائله او را حفظ نمود البته وقتی که آقایان روحی و کازرونی این عقیده را پیدا کنند که شهریه اساساً از بین برود بنده هم یکی از موافقین این عقیده خواهم بود می آئیم همه را حذف میکنیم اینها هم جزو آنها خواهد بود.

رئیس - آقای دشتی

دشتی - یاور کنید که ناکنون بنده نفهمیدم واقعاً منطق آقایان در برقراری شهریه ها چه چیز است بنده هرچه فکر کردم که چرا دولت شهریه به مجلس میآورد و مجلس هم تصویب میکنند نفهمیدم آقایان يك دلیلی می آورند به اینکه ورثه مستخدمین هستند بکنفرم مستخدم به دولت خدمت کرده است و در نتیجه خدمت بدولت مرده است یا کشته شده و حالا برای ورثه او باید يك حقوقی معین کرد. این مسئله را در قانون استخدام پیش بینی کردند که مستخدمین وقتی پیر میشوند

خودش به آنها پول بدهد. دولت که خزانه ندارد این پول را بکفران بکفران و دوقران دوقران از مردم میگیرد ما حق نداریم پولیکه مال مردم است صرف شهریه بکنیم شما میگوئید چون اینها سه تومان و چهار تومان و شش تومان و هفت تومان است اینها را تصویب کنیم ولی اصولاً با شهریه مخالفیم از صد تومان تا يك تومان هرچه باشد کمیکه ورثه مستخدم دولت است اگر مشمول قانون استخدام است به او چیزی میدهند اگر نیست که هیچ بالاخره شما هم میخواهید با بودن قانون استخدام پول مملکت را يك برابر و نیم بکنید و هم شهریه برقرار کنید این مسئله در هیچ جای دنیا سابقه ندارد از همه اینها گذشته شما اصولاً يك فکر غلطی را تعقیب میکنید که مردم را به هفت خوری و بیکاری عادت میدهند. شما گری خواهید رعایت حال آنها را بکنید بیاثید خالصجات را تقسیم کنید که زراعت بکنند شما در سال هفتصد و چهل هزار تومان شهریه میدهید به مردم و بطور تحقیق دو ثلث سه ربع اینها زبادی است شما به بینید با این مبلغ چقدر مؤسسات عام المنفعه ممکن است تهیه کنید خوب است این را صرف اونیورسیتیه مدرسه طب بکنید صرف مدرسه فلاحی بکنید و به بینید در سال چقدر فایده می برید شما تصور می کنید این هفتصد و چهل هزار تومان را بکمربته يك دولتی آمده است و برای شهریه بگیرها معین کرده است؟ خیر. همینطور صد تومان و هزار تومان و پانصد تومان دولت به مجلس آورده است و مجلس شورای ملی هم از نقطه نظر شفقت و رافت و عطوفت می تصویب کرده است بکمربته شده است هفتصد و چهل هزار تومان شما بروید در تمام ممالك متمدنه به بینید هیچ کجا اینطور شهریه میدهند هیچ کجای دنیا این طور شهریه ندارد. ما حق نداریم شهریه بدهیم. مردم اگر پول میدهند رای این است که میخواهند مملکتشان ترقی کند و در آسایش باشند بچه هاشان تربیت شوند نه اینکه شهریه داده شود

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - نماینده محترم آقای روحی بیانات و فرمایشانی فرمودند راجع به شهریه ها و اینکه دادن شهریه حسن سعی و عمل را از بین خواهد برد البته نظر نظر ایشان این است که مجلس شورای ملی همیشه يك افکار و احساساتی بین مردم ایجاد کند که آن احساسات و آن افکار موثر برای ترقی و تعالی مملکت باشد بنده هم این فکر را تقدیس میکنم و خود بنده هم طرفدار این فکر هستم و همیشه ما باید سعی کنیم حسن سعی و عمل را در ملت ایران زیاد کنیم و از این راه آسایش ملت و ترقی مملکت را فراهم نمائیم ولی ایشان يك نکته را باید در نظر بگیرند که همان اندازه که حسن سعی و عمل برای ایجاد ثروت و ترقی این مملکت لازم است اگر در يك جامعه هم حسن بیم و امید نباشد و يك اشخاصی که زحمت میکشند این امید را نداشته باشند که اگر مردند ورثه آنها از طرف دولت نگاهداری خواهند شد قطع بدانید که آنها خوب خدمت نمیکند و یا اگر خدمت بکنند يك کاری نا مشروع دیگرهم میکنند که بتوانند آتییه ورثه خودشان را تأمین کنند. بعقیده بنده باید کاملاً سعی شود که وسائل نگاهداری ورثه آنها را فراهم کنند

کازرونی - شهریه بدهید

احتشامزاده - بلی بعقیده بنده شهریه بجا و بموقع باید داد. و خیلی هم خوب است برای اینکه مستخدمین دولت با کمال صحت و صداقت کار میکنند بنده این عقیده را دارم و اگر جناحی این عقیده را ندارد مختارید. بنده عقیده ام این است که اگر يك مستخدمی با صداقت خدمت کرد و در راه خدمت دولت کشته شد بهترین خرجی را که ما تصویب میکنیم شهریه است که در باره ورثه آن مستخدم تصویب میکنیم و در اینجا چند قلم هست نسبت بشخصی که پدرشان کشته شده است در راه انجام وظیفه. شما قضیه مقبول شدن عنایت الله سخا را تصور میکنم نشنیده اید. عنایت الله خانبك مأمور کمرک بوده است که در موقع نهاجم تراکه در

حین انجام وظیفه کشته شده است هیچ چیز هم نداشته است یعنی آثایی و دارائی هم هر چه داشته است اشرار برده اند و پنج نفر اولاد صغیر سه ساله و چهار ساله و پنج ساله از او باقی مانده است . . .
دکتر سنگ - هشت نفر

احتشام زاده - شما نمیخواهید ماهی سه تومان و سه تومان نیم به این اولاد های صغیر بدهید ؟ در هر حال به عقیده بنده برای اینکه مستخدمین ادارات یا کمال دلیکری خدمات مرجوعه خودشان را انجام بدهند باید پس از فوتشان شهریه به وراث آنها بدهیم . اینجا بعضی از آقایان میفرمودند صرف استیصال دلیل برای دادن شهریه نیست ما هم که طرفدار این شهریه ها هستیم با این نظر موافق نیستیم که بواسطه استیصال شهریه داده شود تنها فقر سبب نمیشود دولت يك لایحه بیاورد برای کسی شهریه تقاضا کند بلکه يك مسائل دیگر هم هست و اضافه میشود بر فقر و بیچارگی آنها که موجب تصویب شهریه میشود و آن مسئله قدر دانی و تقدیر از خدمات مستخدمین است که در راه انجام وظیفه کشته شده اند . البته برای تصویب شهریه بيمورد تصور نمیکند بن تمام آقایان بکنفر موافق باشد و اگر شما در بین این شهریه ها يك قلمی پیدا کردید که بی مورد بود نباید موافقت کنید . آقای روحی فرمودند که باید به آنها سرمایه داده شود بنده تعجب میکنم که يك بچه سه ساله یا پنج ساله یا بکنفر زن را فرضاً بپایند نومات هم باو دادید چه قسم کسب میکنند . آقای دشتی فرمودند خالصات را بین اینها تقسیم کنید تقسیم خالصه بین اشخاصی که استعماذ ندارند خودشان را اداره کنند چه فایده دارد . بالاخره تقسیم کردن خالصه هم اسباب نمیشود که يك اشخاصی بتوانند زندگانشان را اداره کنند خوب است آقایان اجازه بفرمایند وارد اقلام این شهریه ها بشویم یکی دو قلم آن هست که بنده هم موافق نیستم آنها را که مورد دارد تصویب می کنیم آنها را که بيمورد است نسبت به آنها رأی نمیدهیم بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رای میکنیم به کفایت مذاکرات . آقایانیکه موافقت قیام فرمایند
(اغلب برخاستند)

رئیس - اکثریت است . پیشنهادها قرائت میشود .
(بشرح آتی خوانده شد)

پیشنهاد آقای سید یعقوب

پیشنهاد میکنم شهریه ابوالفتح میرزا و مخارج شهریه اولاد مجزا شده د علیجده رأی گرفته شود

رئیس - همه اینها علیجده رأی گرفته میشود آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده يك توضیحی دارم و برای توضیح اینجا آمده ام لکن اجازه میخواهیم که جواب آقای احتشام زاده را بدهم . عرض کنم ما قانون که میگذاریم باید کلیات را در نظر بگیریم و الا جزئیات نا متناهی است اگر ما میخواهیم برای يك نفر يك قانون بگذاریم این خوب نیست ، مجلس شورای ملی برای وضع قانون است و قانون امر کلی است که منطبق است بر تمام جزئیات و نباید دیگر هرروزه آقایان بیات پیشنهاد کنند که برای فلان مستخدم که مرحوم شده است شهریه بگذارند . این جا این پیشنهادی را که بنده کردم برای این بود که شهریه ابوالفتح میرزا مجزا شود و آقای وزیر مالیه آراسترداد کردند و حالا نقطه نظرم خرج تحصیل اولاد مرزبان است . هرروز ما در این جا لایحه گذرانده که صد هزار تومان امسال برای شاگردانی که امتحان بدهند دولت خرج کند و آنها را به اروپا برای تحصیل روانه کند اولاد آقای دکتر اسمعیل خان با لیاقت آن مقام را دارند با ندارند اگر دارند که جزء آنها باشند . ما که اعتبار علیجده برای این کار داده ایم ، امسال صد هزار تومان سال دیگر دویست هزار تومان ، سال دیگر سیصد هزار اینها هم جزء آنها بروند و يك ایراد دیگر بنده در این قسمت است که با قانون مخالفت دارد و مخالفت دارد با قانونی که ما در دوره چهارم گذرانده که کسی نباید حقوق خودش را برای تحصیل کردن اطفال خودش تخصیص

بدهد و دولت حق ندارد حقوق او را بدهد و این قسمت مخالف با مفهوم آن قانون است زیرا که آقای دکتر اسمعیل خان بعد از آن که رفته است حقوق انتظار خدمت خودش را در مؤسسه تقاعد نام کرده است این حاتم بخشی را کرده که در اینجا به عشق معارف پروری رای داده شود پس آقایان خوت است ملاحظه این چیزها را بکنند و نقطه نظر بنده این است که همانطوریکه شهریه ابوالفتح میرزا را علیجده کردند این را هم دولت موافقت کند و پس بگیرد .

رئیس - پیشنهاد کرده اند جدا گانه رأی گرفته شود قرار ما هم همین بود پیشنهاد آقای دشتی
(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم فقره اول حذف شود

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرض کنم بالاخره يك کسی زن و بچه است و کار هم نمیتواند بکند و يك کسی هم مستخدم دولت بوده است و باید برای تشویق به آن شهریه داده شود اما بنده نمیدانم برای شتر دار اردبیلی شهریه معین کردن چه چیز است و بچه دلیل شتر دار اردبیلی باید مستمریش تبدیل بشهریه شود بالاخره شتر دار اردبیلی باید برود پی شتر داریش .

رئیس - آقای بیات

مرضی قلیخان بیات - بنده هم مخالفم .

رئیس - آقای ونوق

میرزا عبدالله خان (ونوق) راجع باین قسمت شتر دار اردبیلی آقای دشتی مخالفتشان بواسطه عدم اطلاعی است از يك سابقه . این شتر دار اردبیلی یکی از اشخاصی است که در آذربایجان در موقع انقلابات خدمات زیادی کرده است و آقایان نمایندگان آذربایجان از بنده بهتر بحال او مسیوق هستند (نمایندگان صحیح است) و در همین اوقات بنده مستوفی آذربایجان بودم و در عرض از بین رفتن دارائی و غارت اموال این شتر دار بیچاره به تصدیق مجلس بکصد و هشتاد تومان در باره آن مستمری

بر قرار شد و حالا میخواهند این حقوق مصوبه مجلس را حذف کنند و این شهریه داده شود.

رئیس - رأی گرفته میشود به قلم اول . . .
یکنفر از نمایندگان - قرائت شود.

(بشرح آتی خوانده شد)

۱ - بر قرارداری ماهی بازده نومان شهریه در باره حاج علینقی شتر دار اردبیلی وضبط سالی ۱۸۰ نومان مستمری مشار الیه.

رئیس - آقابانیکه این قلم را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. قلم دوم

(بشرح ذیل خوانده شد)

۲ - بر قرارداری ماهی بیست نومان برای تحصیل محمد رضا میرزا ولد مرحوم علاء الساطان در مدت سه سال وضبط سبصد و نوزده نومان مستمری ورثه آن مرحوم
رئیس - رأی گرفته میشود به این قلم آقابانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد. قلم سوم

(مضمون ذیل خوانده شد)

۳ - بر قرارداری ماهی شش نومان شهریه در باره میرزا ابوالقاسم اقتداری عضو سابق نواقل عراق
رئیس - رأی میگیریم به این قلم آقابانیکه موافقت قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. در قلم چهارم آقای دشتی پیشنهادی کرده اند

(این نوع خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم فقره ۴ حذف شود.

رئیس - آقای دشتی

دشتی - معلوم شد شتر دار اردبیلی خیلی طرفدار در مجلس دارد و بواسطه حس آزادی خواهی به او رأی

(بشرح ذیل خوانده شد)

۵ - بر قرارداری ماهی هفت نومان و پنجقران در باره ورثه مرحوم محمد ابراهیم بیك فعلی
رئیس - آقابانیکه این قلم را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس تصویب شد فقره ششم.

(مضمون ذیل خوانده شد)

۶ - بر قرارداری ماهی پنجاه نومان شهریه در باره آقا میرزا اطفعلی صدر الافاضل.

رئیس - پیشنهاد آقای دشتی.

(بشرح آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم فقره ۶ حذف شود.

رئیس - آقای دشتی

دشتی - بنده خیلی متشکرم از آقای وثوق و از شان استدعا میکنم که چون اطلاع از احوال خانواده های ایران دارند توضیحی هم راجع به صدر الافاضل بدهند که مطلع باشیم.

رئیس - آقای رفیع

رفیع - بنده خواستم نماینده محترم را راجع به این قلم تذکر بدهم که این قلم بر حسب تقاضای عده از محترمین شهر که همه شان اطلاعات کامل به احوال این شخص دارند پیشنهاد شده است و اگر آقا هم درست به احوال این شخص پی میبرند حقیقه فخر می کردند که يك چنین آدم محترمی در طهران وجود دارد و اگر ممکن بود برای نمایندگان که پیشنهاد خرج کنند بنده پیشنهاد اضافه می کردم برای اینکه مقام ایشان فوق العاده مقدس است و فوق العاده از وجود شان برای تعلیم و تربیت استفاده میشود

رئیس - آقابانیکه قلم ششم را تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. قلم هفتم.

(بشرح آتی خوانده شد)

۷ - بر قرارداری ماهی سی نومان بالنساری در حق وراثت مرحوم عنایت الله خانب رئیس سابق کمرک قره تپه
رئیس - رأی گرفته به این قلم آقابانیکه موافقت قیام فرمایند

(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. قلم هشتم

(بشرح ذیل خوانده شد)

۸ - بر قرارداری ماهی ۱۸۰ نومان بعنوان خرج تحصیل در باره سه نفر اولاد دکتر اسمعیل خان مرزبان وضبط دویست نومان شهریه مشار الیه

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(مضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم فقره ۸ حذف شود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده اجمالا بعرض نمایندگان محترم رساندم راجع به جزء هشتم باز هم تذکرا عرض میکنم اگر این اطفال مطابق آن ترتیبی که از طرف وزارت معارف معین شده است برای مسابقه حاضرند که بروند برای تحصیل و الا اگر بنا باشد که نتوانند به آن ترتیب بروند بنده مخالف هستم و اساسا هم مخالف روح آن قانونی است که ما گذرانیم و کسی حق ندارد برود حقوق انتظار خدمت خودش را بگذراند و بعد از تصدیق رود به اولادش بدهد و ما نباید اینجا در تحت يك عواطفی رأی بدهیم.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - مخالفم

رئیس - آقای وثوق

میرزا عبد الله خان (وثوق) از موقعی که دولت حاضره لایحه راجع به اولاد آقای مرزبان را پیشنهاد کرد و از موقعی که در کمیسیون بودجه مطرح بود آقای آقا سید یعقوب کمر همت بسته اند که با این لایحه مخالفت

فرمایند و تمام رفقا و آقایان و دوستان آقای امین الملک هم هر چه از شان استدعا کردند نتیجه ببخشید و اگر مخالفشان هم روی يك منطقی بود ما هم موافقت میکردیم ولی چون يك منطق صحیحی ندارند ما از ایشان استدعا کردیم که در این مخالفت ساکت باشند ولی قبول نکردند حالا هم میفرمایند که من مخالفم و میفرمایند که مخالف قانون است بنده صریحاً عرض میکنم که اینطور نیست آقای سید یعقوب - خودت را هم شامل میشود وثوق - بسیار خوب خود بنده را هم شامل میشود بنده سالی یک هزار و صد و پنجاه تومان مستمری دیوانی داشتم در مجلس چهارم مستمری بنده به پیشنهاد دولت ضبط شد و در عوض ماهی هشتاد تومان در باره پسر بنده هشت ساله تصویب شد با شرط اینکه در اروپا مشغول تحصیل باشد و حالا هم در اروپا مشغول تحصیل است چه ضرر دارد که دولت يك پولی را باید بدهد آنرا برای خرج تحصیل بدهد و وقتی که تحصیل تمام شد آن حقوق را ضبط کنند و این مسئله اختصاص به پسر بنده و آقای امین الملک هم ندارد از این قبیل خرج تحصیل ها خیلی زیاد است که مستمری و شهریه را ضبط کرده اند و خرج تحصیل معین کرده اند و از آن گذشته آقای دکتر اسمعیل خان امین الملک شریفتر از این است که بخواهد به يك حیلۀ يك وظیفه برای خودش یا اولادش درست کند و ایشان چندین سال است که در این مملکت بیکارند و در محکمه شان همه روزه مرضای بی ضاعت را مجاناً معالجه میکنند و حالا حاضر شده اند که شهریه ایشان را ضبط کنند و در عوض تا يك مدتی این مبلغ را خرج تحصیل به اولاد ایشان بدهند و يك مدت معینی هم دارد که وقتی تحصیلشان تمام شد این شهریه ضبط می شود و این چه ضرر دارد هم يك کمکی به خزانه دولت شده است و هم يك خدمتی به معارف این مملکت شده است.

رئیس - رأی میگیریم به قلم هشتم آقایان که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. قلم نهم.

(بمضمون ذیل خوانده شد)

۹ - برقراری ماهی ده تومان شهریه در باره همشیره وارث فرد جعفر خان مقتول مستخدم سابق کمربک رئیس - رأی گرفته میشود به قلم نهم آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. قلم دهم.

(این طور خوانده شد)

۱۰ - برقراری ماهی بیست تومان شهریه در باره مریم خانم عیال مرحوم سید جمال الدین واعظ رئیس - آقایان که این قلم را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی گرفته میشود به مجموع ده قلم ...

اعتبار - بنده پیشنهادی تقدیم کرده ام

رئیس - پیشنهاد آقای اعتبار

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم خبرهای کمیسیون بودجه راجع به طلب سنگسرها و طلب میرزا تقی خان خواجوی ضمیمه لایحه شهریه شده و مطرح گردد

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - این خبری را که ما دادیم برای این بود که يك خبرهایی که سابقاً از کمیسیون بودجه گذشته بود زیاد وقت مجلس را نگیرد. این دو فقره را هم که بنده متذکر شدم و پیشنهاد کردم که جزء این اقلام مطرح شود مدتهاست که از کمیسیون بودجه خبرش داده شده است و گمان میکنم يك مسائل لازمی هم باشد زیرا يك قلم آن طلب سنگسرها است که اختصاص داده اند به معارف محل و میرزا تقی خان خواجوی هم يك مبلغی طلب کار است و مجلس هم موافق است که طلب اشخاص

داده شود به این جهت بنده پیشنهاد کردم که این دو قلم هم ضمیمه لایحه شهریه باشد. و رأی گرفته شود

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - چون بنا شد که به ده فقره رأی گرفته شود بنده خواستم يك عریاضی بکنم که با هر ده فقره مخالفم و بنده عقیده ندارم که ابداً لایحه شهریه بمجلس بیاید. چون بنده می بینم که قزاقهای بیچاره صد نفر صد نفر تلف میشوند

بعضی از نمایندگان - نظامیها

فیروز آبادی - و حقوق آنها هم که ماهی هفت تومان هست تومان بیشتر نبوده است و هیچ فکری برای این قزاقهای بیچاره نمیکند ...

بعضی از نمایندگان - نظامیها

فیروز آبادی - بی نظامیهائی که در جنگها کشته می شوند همه شان وارث دارند، مادر دارند، خواهر دارند و در راه خدمت بمملکت هم کشته شده اند و هیچ دلسوزی بحال آنها نمیشود

رئیس - راجع چه مطلب حرف میزنید

فیروز آبادی - راجع بکلیات

رئیس - خبر راجع به پیشنهاد آقای اعتبار فرمایش دارید بفرمائید

فیروز آبادی - چون موقعی که این اقلام مطرح بود به بنده مهلت داده شد حالا میخواهم عریاضی که دارم عرض کنم

رئیس - رأی باید بگیریم به پیشنهاد آقای اعتبار شیروانی - (مخبر کمیسیون بودجه قدیم) - بنده هم با آقای وزیر مالیه در این باب صحبت کردم و ایشان هم موافقت کردند که این دو قلم هم ضمیمه این لایحه شود و بنده هم موافقت میکنم

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای اعتبار آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. باید لایحه را بیاورند میباید

برای بعد از تنفس

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و بفاصله نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - ماده واحده راجع به چوب دارهای سنگسری.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ نهصد و سی و نه تومان و دو قران و هفتصد دینار طلب مشتمه چوبدارهای سنگسری سمنان را از دولت بابت وجهی که در سال ۱۳۰۰ اضافه بر مالیات حق المرائع از آنها دریافت شده از محل اعتبارات که در قانون ۲۱ بهمن ۱۳۰۶ برای دیون داخلی منظور گردیده است با اطلاع آقای یاسائی بمصرف معارف سمنان برساند

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - موافقم

رئیس - آقای میرزا عبدالله خان وثوق

میرزا عبد الله خان (وثوق) - موافقم

رئیس - آقای عدل

عدل - بنده با اینکه این طلب سنگسرها بتوسط آقای یاسائی داده شود مخالفتی ندارم غیر از این که با این شکل تصویب مخالفم. در دوره پنجم از ابتدای دوره تا آخر دوره ما زحمت کشیدیم و يك عده در مجلس متحصن بودند که بالاخره در آن شب آخر ما موفق شدیم و يك قانونی گذرانیدیم که دولت دیون خودش را بترتیبی که در آن قانون نوشته شده است بپردازد دولت هم مشغول شده و يك دیونی را وزارت مالیه تصدیق کرده است و آورده است به مجلس آن لوايح تمام مانده است و حالا يك فقره را از میان آنها گل چین کرده اند و در مجلس پیشنهاد کرده اند که تصویب شود این عمل بکلی مخالف اصول عدالت است و از انصاف دور است مثلاً وقتی که آقای حاج مخبر السلطنه رئیس الوزراء در آذربایجان بودند اردو فرستاده شد بسر سمیتقو در کوفی و محال از باب و اردنی آذوقه آنها تمام شده است يك مبلغی از اهالی دسقی

قرض کرده اند و آذوقه هم گرفته اند و وقتی که میاسپو آمد، گفته است چون این طلب از ۱۳۰۲ با نظرف است جزء دیون عمومی است و زحمت ها کشیده شده است تا اینکه بتصویب وزارت مالیه رسیده است و بمجلس پیشنهاد شده است و این خبر مدتها است که معطل مانده است و حالا معنی ندارد که ما بیائیم این دیون را یکی یکی بگذرانیم و تصور میکنم که آقایان هیچکدام تصدیق نکنند که باین شکل بگذرد باید همه این صورنها را کمیسیون بودجه نگاه کند هر کدام را تصدیق دارند بیاورند و تصویب کنند و هر کدام را تصدیق ندارند رد کنند و بگذارند کنار. چرا مردم را مایوس میکنند؟ آخر دوره است باید تمام این اقلام را در نظر گرفت و هر کدام که قابل تصدیق است تصویب شود و مردم مایوس نشوند

رئیس - آقای باسائی

باسائی - عرض میشود بنده با نظریه آقای عدل مخالف نیستم که باید طلب مردم را پرداخت ولی این مبلغ بالخصوص را بنده توضیح میدهم که شبیه آنها نیست و خود شما هم تصدیق خواهید فرمود که شبیه آنها نیست و در ردیف آنها نمیشود قرار داد. در سنه ۱۳۰۰ مالیه سمنان و مالیه شاهرود مالیات مرتع را دو مرتبه از چوبدار ها گرفته اند بنده بوزارت مالیه شکایت کردم و دکتر میلسپو تحقیقات کرد به مالیه شاهرود نوشت که شما زیادی گرفته اید و زیادی را باید پس بدهید

قانون

اجازه پرداخت یکصد هزار تومان برای ساختمان سرباز خانه و پست امنیه و اماکن

گمرکی در سرحد غرب

مصوب ۱۴ تیرماه ۱۳۰۷ شمسی

ماده واحده - مجلس شورای ملی اعتباری بمبلغ یکصد هزار تومان از محل عوائد تعهد نشده ۱۳۰۷ برای ساختمان سرباز خانه و پست امنیه و اماکن گمرکی در سرحد غرب تصویب و بوزارت مالیه اجازه پرداخت میدهد این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه چهاردهم تیرماه یک هزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی

حسین پیرنیا